

SCIENTOLOGY
Haar Ware Aard

HARRI HEINO
PROFESSOR IN THEOLOGIE
UNIVERSITEIT VAN TAMPERE
HELSINKI, FINLAND

26 OKTOBER 1995

SCIENTOLOGY
Haar Ware Aard

SCIENTOLOGY
HAAR WARE AARD

INHOUD

I.	Geen Ondubbelzinnige Definitie van Religie	1
II.	Scientologen beschouwen haar als een Religie	2
III.	Vooraanstaande Sociologen op het Gebied van Religie classificeren haar als Religie	2
IV.	Van Dianetics naar Scientology	3
V.	Goddelijkheid en het Hiernamaals	3
VI.	Opvatting over de Mens	4
VII.	Redding	4
VIII.	De Scientology Kerk	5
IX.	Religieuze Diensten	5
X.	Scientology is een Religie	6

HARRI HEINO
PROFESSOR IN THEOLOGIE
UNIVERSITEIT VAN TAMPERE
HELSINKI, FINLAND
26 OKTOBER 1995

SCIENTOLOGY

Haar Ware Aard

Scientology is de afgelopen jaren bij verscheidene gelegenheden, zoals ook in Finland, onderwerp van publieke discussie geworden. In vergelijking met enkele andere landen, is er in Finland maar weinig gezegd over haar religieuze aard. In de volgende verhandeling, richt ik me op de vraag of Scientology een religieuze gezindte is, en de basis voor deze conclusie.

I. Geen Ondubbelzinnige Definitie van Religie

Religies en religieuze gezindten vormen een zodanig grote hoeveelheid aan verschijnselen dat het voor wetenschappers niet mogelijk is geweest om overeenstemming over een definitie van religie te bereiken. In de Finse sociologie van religie, wordt religie vaak gekenmerkt door vijf aspecten, zoals naar voren gebracht door de Amerikanen Glock en Stark.

1. Een bepaald soort ervaring (religieuze gevoelens, ervaringen en visioenen van godheid, enz.).
2. Een ideologisch aspect (ideeën over God, leven na de dood, verlossing).
3. Een ritueel aspect (het persoonlijk en als gezindte beoefenen van religie, zoals gebeden, meditatie, kerkdiensten, en religieuze ceremonies die betrekking hebben op de verschillende stadia in het leven).
4. Een intellectueel aspect (kennis van de inhoud van het geloof).
5. De aspecten van gevolg (verlossing, gemoedsrust, juist gedrag).

In alle definities van religie wordt gewoonlijk aangenomen dat er een bepaald idee van geloof bestaat dat, wanneer het gevolgd wordt, tot een harmonie zal leiden met de diepste betekenis van het leven zelf – of dat nu een individuele God is, het Opperwezen of de kosmische of ethische basis van het leven. Ten tweede horen bij een religie religieuze rituelen en rituelen en gedragsnormen. Ten derde hoort een religie een gemeenschap van gelovigen of leden te hebben.

II. *Scientologen beschouwen haar als een Religie*

De geschriften van de grondlegger van Scientology, L. Ron Hubbard, vormen de basis van de Scientology religie. Hubbard wordt niet onderworpen aan religieuze verering, maar zeker wel aan religieuze bewondering en toewijding. Volgens scientologen was Hubbard erin geslaagd om een religieuze filosofie te creëren en daarbij manieren van praktische toepassing waarmee de fundamenteel wederzijdse idealen van de mensheid en alle religies op effectieve wijze kunnen worden gerealiseerd. De scientologen beschouwen hun religie als de religie van de 20e eeuw die de eeuwige droom van de mensheid waar zal maken, om van de wereld een betere plaats te maken om in te leven, en die mensen zal helpen om hun meest diepgaande spirituele identiteit te vinden. Volgens Hubbard zelf volgde Scientology de tradities van oudere religies, waaronder het hindoeïsme, de Veda religie, het taoïsme, het boeddhisme, het jodendom en het christendom.

III. *Vooraanstaande Sociologen op het Gebied van Religie classificeren haar als Religie*

Bijna zonder uitzondering bevatten alle handboeken over nieuwe religies een hoofdstuk over Scientology, waaronder:

Eileen Barker, professor aan de Londense School voor Economie: *New Religious Movements: A Perspective for Understanding Society* (1982), en *New Religious Movements: A Practical Introduction* (1989).

Bryan Wilson, professor emeritus aan de Universiteit van Oxford: *The Social Dimensions of Sectarianism* (1990) en

J. Gordon Melton: *The Encyclopedia of American Religions* (1993).

Ze wordt ook als religie gecategoriseerd in de meeste Duitse publicaties, zoals in *Lexikon Der Sekten, Sondergruppen und Weltanschauungen* (1991).

Een goed voorbeeld is hoe Bryan Wilson in zijn boek uitgebreid beschrijft wat Scientology tot een religie maakt.

IV. Van Dianetics naar Scientology

Dianetics was oorspronkelijk een tamelijk beperkte therapeutische methode die door Hubbard ontwikkeld was. Het werd in 1950 wijd en zijd bekend toen Hubbards bestseller *Dianetics: De Leidraad voor het Menselijk Verstand* uitkwam. Het doel van Dianetics was om de mens van zijn traumatische ervaringen te bevrijden en de geheugenplaatjes of engrammen daarvan, zodat hij een staat kan bereiken die Hubbard als “Clear” aanduidt.

Bijna onmiddellijk begon Dianetics zich tot Scientology te ontwikkelen, waar metafysica en spiritualiteit benadrukt worden. Ze is gebaseerd op het idee dat de mens fundamenteel een spiritueel wezen is, of *thetan*. De taak van Scientology is de thetan, die gevallen is in onderworpenheid aan onwetendheid en materie, opnieuw van zijn werkelijke spirituele aard bewust te doen worden.

Geen enkele religie was bij zijn ontstaan al een compleet geheel. Pas na decennia of zelfs eeuwen heeft een religie zich ontwikkeld tot een punt waarop ze bewust is van zichzelf. Het duurde bijvoorbeeld vele decennia, voordat het theologische begrip en de kerkelijke organisatie van het christendom vorm begonnen te krijgen. Het zou niet eerlijk zijn te veronderstellen dat Scientology bij haar ontstaan meteen haar definitieve vorm zou hebben gehad.

V. Goddelijkheid en het Hiernamaals

In Scientology wordt weinig over God gezegd. Ze gelooft echter in God of het bestaan van godheid. Er hoeft volgens Scientology niet per se een persoonlijke god waarin geloofd wordt te zijn, maar wel een bepaald soort godheid, opperwezen, of zoals Scientology het vaak uitdrukt, de achtste invloedssfeer, of *Godsdrijfveer*.

Men moet hierbij bedenken dat niet alle wereldreligies, of zelfs *bijna* geen van alle, in een persoonlijke God geloven. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een groot deel van het hindoeïsme.

En het theravada-boeddhisme is in zijn filosofische vorm regelrecht atheïstisch. Desondanks heeft het gewoonlijk de status van een vooraanstaande religie.

VI. *Opvatting over de Mens*

Een grondbeginsel in Scientology is dat de mens boven alles een spiritueel wezen is, een *thetan*, een soort van ziel, die onstoffelijk en onsterfelijk is en die ongelimiteerde krachten en mogelijkheden bezit. Deze thetan neemt bezit van een stoffelijk menselijk lichaam wanneer dit op de wereld komt.

De thetans werden ooit gevangen in de ketens van de stoffelijke wereld en verloren de kennis van hun werkelijke zijndheid. In dit opzicht doet Scientology denken aan gnosticisme en neo-gnostische bewegingen, waarin men gewoonlijk denkt dat ze een verloren (vaak geheime) kennis van de fundamentele identiteit van de mens bezitten en dat hun taak is om zijn oorspronkelijke spirituele en goddelijke bewustzijn te doen ontwaken, zodat hij zelfs in staat is om zich vrijelijk over de grens van leven en dood te bewegen.

VII. *Redding*

Volgens Scientology zijn de traumatische ervaringen van zowel dit leven als eerdere wedergeboortes een struikelblok voor rationeel gedrag en spirituele ontwikkeling. De doelstelling van Scientology auditing is om de thetan te bevrijden van het “reactieve verstand”, de ketenen van slechte herinneringen en om de mogelijkheid tot redding weer op te roepen.

Het doel is een met god vergelijkbare staat van volledig OT (Opererende Thetan), waarbij de thetan vrij is van alle beperkingen in dit leven.

Net als in Indiase religies, is Scientology van mening dat de mens bevrijd moet worden van daden in het verleden (vergelijkbaar met het karma van het hindoeïsme en boeddhisme) die zich opgestapeld hebben in de keten van talrijke wedergeboortes. De opvatting van Scientology over redding omvat zowel dit leven als het leven dat hierop volgt. Het belooft in beide gevallen de Brug naar Totale Vrijheid.

Naast individuele redding, ziet Scientology het ook als haar taak om onze hele planeet weer op orde te brengen en een beschaving te creëren waar geen irrationaliteit, criminaliteit of oorlog is.

In het jargon van Scientology is een synoniem voor redding “voortbestaan”. Dit omvat zowel het huidige leven als het leven dat hierop volgt. *Auditing* en de E-meter die daarbij gebruikt wordt, helpen het individu om zijn werkelijke en oorspronkelijke identiteit terug te vinden.

VIII. *De Scientology Kerk*

De Scientology Kerk is een religieuze gezindte met een hiërarchische organisatie en management. Op het laagste niveau van hiërarchie zijn de veldauditors en de door hen geleide Dianetics groepen. Het volgende niveau omvat de Scientology missies die de elementaire diensten van Dianetics en Scientology leveren. Deze zijn een soort van missieposten die ernaar streven nieuwe leden te bereiken. Als een missie groeit en haar activiteit expandeert, zal ze gewoonlijk een Scientology kerk worden. De geestelijken van de Scientology Kerk staan de kerkelijke gemeenschap ten dienste bij problemen, in het huwelijk, gezin of anderszins en voeren de religieuze rituelen van Scientology uit, zoals rondom het naamgeven, het huwelijk en overlijden. Ze houden ook zondagsdiensten.

Saint Hill organisaties zijn centrale kerken, die zich toeleggen op hogere niveaus van auditor training. Zulke centrale kerken bestaan in Los Angeles, Sydney, East Grinstead in Engeland en Kopenhagen. Het spirituele hoofdkwartier van alle scientologen ter wereld is de Flag Service Organization in Clearwater, Florida, dat de hoogste religieuze diensten levert. De Flag Ship Service Organization levert de allerhoogste vorm van auditing (OT VIII). Haar training ervan vindt plaats op het *Freewinds* schip in de Caraïbische Zee.

De functie van Moederkerk wordt vervuld door de Scientology Kerk Internationaal in Los Angeles, die wereldwijde missie campagnes opzet, training materialen samenstelt en Hubbards religieuze werken in vele talen vertaalt.

IX. *Religieuze Diensten*

De Scientology Kerk heeft haar eigen religieuze diensten met haar eigen geestelijken, preken en credo. Een deel van een religieuze dienst kan ook bestaan uit het luisteren naar een opgenomen lezing van L. Ron Hubbard. Ook maakt een “Gebed voor Totale Vrijheid” er deel van uit.

Een kerkelijk handboek, samengesteld door de Moederkerk in Californië, omvat ook instructies voor naamgevingsceremonies, huwelijken en begrafenissen. De naamgevingsceremonie wordt

gehouden om de thetan, het spirituele wezen, te helpen zich te identificeren met zijn nieuwe lichaam en hem officieel te introduceren bij zijn ouders, familie en vrienden.

De religieuze en kerkelijke diensten staan binnen Scientology echter niet zo centraal als dat in traditionele christelijke kerken het geval is. Er moet echter opgemerkt worden dat de religieuze diensten van verschillende religies een breed spectrum vormen.

Naar een typische hindoetempel gaat bijvoorbeeld elk individu of gezin om zijn eigen rituelen uit te voeren en om advies te vragen aan hun religieuze leiders, gewoonlijk zonder algemene rituelen die voor iedereen uitgevoerd worden. Ook is het vanzelfsprekend dat gebeden een andere betekenis hebben in een religie waar God wordt gezien als een niet persoonlijke entiteit, dan in een religie waar wel wordt geloofd in een persoonlijke God of goden en ermee wordt gecommuniceerd.

X. Scientology is een Religie

Uit al het bovenstaande moet worden geconcludeerd dat Scientology in haar huidige vorm een religie is, die cruciale religieuze diensten biedt, alsmede een onderscheidend geloof en een strak georganiseerde geloofsgemeenschap.

HARRI HEINO
Tampere
26 oktober 1995

Harri Heino

Dr. Harri Heino is professor in de theologie aan de Universiteit van Tampere, Helsinki, Finland.

Hij is Hoofd van het Onderzoekscentrum van de Evangelisch Lutherse Kerk van Finland.

Hij werkt aan een boek over religies in Finland, getiteld *What Finland Believes*.

